

Tabi texts 2004-1a

2004-1a.01 Hyena, goat, three truths I (tale)

Sa: á ènè ènè éné

Bo: kùsì bèlè bèlè béle

Sa: nòndérⁿá túrú, ténám èⁿà-àrá lěy, túnǒm-mà dàgú-sà [[ósú kà] kù], èⁿà-àrá ká---, ténám ká [èⁿà-àrá dè], kó [díná tà:lí] tégó má, àsí kó pás-é,

èⁿà-àrá ígúsò séw⇒, ká [ténám dè], ká nǐŋ [àsí yá=m] àsí gá-wòšši, [[èⁿà wásá] dè] ká, [àsí ténám dàgá=m [ósú kù]], [[àsí dé] èsí-tígěy¹ kà-lí] tán, [èⁿá mǎ:] bà-rⁿá,

wó [kò ténám], wó yá=m, wó gá àsí-- [[tènám wásá] dè], àsí èⁿà-àrá ká dàgú-sà [ósú kù], gá=m àsí [kò dé] èn-túkěy kà-lí, [tènám làgù kíní]² bà-rⁿá, [nǐ kày] kálá: [tègù mútú],

nǐŋ àrkírí wó sà-rá, kó kúló=m [tègù mùtù ŋú] [[[àsí mǎ:] zâ:] kù]³ dá, wàllây ká díná,

ténám jèlò=m yǎy-sà↑, èⁿá jèlò=m yǎy-sà, ténám ká [èⁿá dè] [[nòndèrⁿà làgù] nây mà], [àsí mǎ:] túnǒm-mà ká dàg-é, ìní dèŋ [[dèŋ ñgú] dé],

ténám ségú-sà, èⁿá [nòndérⁿá túrú], [sòló.:, [[tǐwⁿá kòtò] lěy]] á ì-rà, [kò nây kày] àrkírí ténám áw-wòrè, ténám ká, [yó kày] [tègù mútú kálá:⇒] yⁿàngó, kàmá-ní àsí kó áw kúwó, [tègù mútú] làgù kálá:⇒⁴ yⁿàngó, kàmá-ní àsí kó áw kúwó cék,

háya, [kó yè] ténám, tóró=m [[èⁿá kòrò] kù] lâw!⁵, háya, ténám èⁿá á=m⁶ kúw-wòšši,

ìní.: [[kò éné] lěy] bánà tǐgì:⇒⁷

2004-1a.02 Hyena, sheep, three truths (tale)

Bo: á ènè ènè ènè éné

Sa: kùsì bèlè bèlè bèlè béle

Bo: nòndérⁿá túrú, bèlú, [ìlò díwrú] kù, sòló á ì-rà, ténám yèrí kó ñrⁿúsà, ká ténám↑, ká [nǐ lísi] pò:w, ténám, ká bára:ǐ kòy, [nǐ lísi] pò:w [ú ná],

[ú ná], [í álkà] yállà àyé ísù-yⁿàrⁿù⁸ mà↑, fây ñkǎy mǎnì, pò:w kày, [àsí dé] pò:w gá **dǐŋjé dèy**, [díná tà:lí] ká kó tégó, [díná tà:lí] tégó mà↑, mí ú pás-é,

¹ èsí-tígěy ‘(not) anything’. The form is subject to contraction, and its pronunciation is variable, also heard as èn-túkěy (e.g. this text, below), and ès-túkěy (2004-1a.02).

² Pronounced [làgkíní] (apocope of /u/).

³ Variant of /zákà kù/.

⁴ Pronounced /làgkálá:/.

⁵ Also cǎw!. Denotes the sound of catching something.

⁶ = áwá=m.

⁷ One variant of standard tale-closing phrase. Also: [énè: [kò bánà] lèy] tǐgì:.

nĩŋ, íló àsí yá=̀m̀, [bèlú zàkà] kù, ténám, ká dàgá=̀m̀, ès-túkèy [àsí dé] gà-rí **dèy**, àsí [bèlù làgù cíní] bà-rⁿá, kó mání, [tènám làgù] dè, wó yá=̀m̀, bèlú dàgù-sà, [bèlú dè] ès-túkèy kà-lí, [tènám làgù cíní] bà-rⁿá,

ká díŋá sánní

gà: nĩŋ, àrkírí kó sà-rá, àrkírí kó sá má kày,⁹ dógò àsí kũw-wàrà nà, [tègù mútú] [[[àsí mǎ:] zàkà] kù] ñŋù-nó, gà: sírà, dèŋ ñgù dé, wàgàtù ñú, [àsí mǎ:] túnòm-mà ká dàg-é, àsí kày, [àsí kày] nàŋ sà-rá, yállà wó â: yá-rà má nà⇒, [àsí kày] nàŋ sà-rá,

ténám jèlù-sò, ténám-- bèlú [[kù mà] só=̀m̀] jéw⇒ èlù-sà, ténám yǎy-wòrè hál wⁿánù-lù-wòrè, bèlú tóró=̀m̀ [gólú kù] lù-sò, bèlú ká yó jèlù-wòrè **dèy**, làgù [[dèŋ wà:gá] dè] àsí bònó yé⇒,

[àsí ná] á ùsù-rè, yállà àyé ísì-yⁿà-rⁿù¹⁰ mà↑,

zǎ: kó jèlù-sò, lá:sàrà dō-rè tán, bèlú íló yèrù-wòrè, nõŋ kó tàm-ná sákkò, [ténám kó ségá mà] [[kò dé] á ùsù-rò] yállà, < kò äy-- > [wò ná] [àyé ísì-yⁿà-rⁿù] mà,

[éné [kò bánà] lèy] kútè kàtè kútè¹¹

2004-1a.03 Pigeon (giant head) in a pit (tale)

Sa: á ènè ènè éné

Bo: kùsì bèlè bèlè bélé

Sa: [ǎ-n túrú] yèrì gù-sò, césú-ró=̀m̀'wó¹², césú-ró=̀m̀'wó, césú-ró=̀m̀'wó [á nõŋsù-tò [àrà-m yà:fú:] ká àsí jèl dà césù], gó:ŋà,

ùŋgùró=̀m̀-wó [á yǎy tòŋgù-r-ò:]¹³, à-nú túrú, ká dàgù-s-ò:, ká [àsí mǎ:]↑, [wó jèré mà] [á l-à: ká íló], [à-nù kún] [òw kù] cékù dà-wó, háyà, à-nù kúnú↑, [wó nà] [ùró kù] dá-wó nò, háyà, úsù-s-ò: [wò dé] ká, ká ...

jèrèŋgésì: pò:, jèrèŋgésì:¹⁴

àyé [ú lèy] mà jèrèŋgésì:

àrà-m àŋí mà jèrèŋgésì:

[à-nú túrú] yè jèrèŋgésì:

[à-nú túrú] [à-nù d-ó-rí¹⁵ gá] yǎ: kúlú bàrà

⁸ Possessed form of ísù-yⁿà-rⁿù ' (man's) sister', with implied 1Sg possessor.

⁹ Topical kày 'as for' after a conditional antecedent clause.

¹⁰ 'sister'. Emended from ísì-ànú 'brother' on tape.

¹¹ kútè kàtè kútè. Nonsense words ending a tale.

¹² 'he was powerful'. 3Pl counterpart césú-ré=̀m̀ bé.

¹³ /tòŋ-r-ò/ 'be VP-ing, keep VP-ing'.

¹⁴ The songs include some Jamsay forms.

¹⁵ Some occurrences of this word on the tape sound like the Jamsay equivalent **dò:-lí**.

háya [wó kày] bířy·sò, gó:ηà, yá mà, [àř·m lěy] jèré=m yè·s·é=bé, ηgó:ηà

jèrèngésì: fò:, jèrèngésì:
 àyé [ú lěy] mà jèrèngésì:
 [àř·m lěy] yò jèrèngésì:
 [àř·m lěy] [àř·m dò-rí gá] yă: kúlú bàrá

bířy·s·è\cé, yá=m [àř·m tà:lí] jèré=m yè·s·é=bé

jèrèngésì: fò:, jèrèngésì:
 àyé [ú lěy] mà jèrèngésì:
 [àř·m túrú] mà jèrèngésì:
 [àř·m lěy] mà jèrèngésì:
 [àř·m tà:lí] mà jèrèngésì:
 [àř·m tà:lí] [àř·m dò-rí gá] yă: kúlú bàrá

wó jèré=m lú·s·ò:, yá=m [[àř·m tà:lí] jèré=m] yè·s·é=bé, ηgó:ηà

jèrèngésì: fò:, jèrèngésì:
 àr·m àηí mà jèrèngésì:
 [àř·m túrú] mà jèrèngésì:
 [àř·m lěy] mà jèrèngésì:
 [àř·m tà:lí] mà jèrèngésì:
 [àř·m năyⁿ] mà jèrèngésì:
 [àř·m nŭ:yⁿ] mà jèrèngésì:
 [àř·m nŭ:yⁿ] [àř·m dò-rí gá] yă: kúlú bàrá

yăy·s·ò:, yá=m [lèy làgú] kúlú bàrú·s·è=bé, sôyⁿ tánjú·s·è=bé

jèrèngésì: fò:, jèrèngésì:
 àr·m àηí mà jèrèngésì:
 [àř·m túrú] mà jèrèngésì:
 [àř·m lěy] mà jèrèngésì:
 [àř·m tà:lí] mà jèrèngésì:
 [àř·m năyⁿ] mà jèrèngésì:
 [àř·m nŭ:yⁿ] mà jèrèngésì:
 [àř·m kúréy] mà jèrèngésì:
 [àř·m sôyⁿ] mà jèrèngésì:
 [àř·m sôyⁿ] [àř·m dò-rí gá] yă: kúlú bàrá

gó:ŋà, [níŋ yà:fú:], ká bé ká [àsí árà·m] d̀r̀r̀í, bířy·s̀è̀=bé, yá=̀m̀·bé [àrà·m lèy làgú] kúlú bàrú·s̀è̀=bé, àrà·m lá:rà táŋ·gòr-è̀=bé, túnò·m̀·mà bàrá=̀m̀ yè·s̀é̀=bé, gó:ŋà

jèrèŋgésì: f̀ò:, jèrèŋgésì:
 àrà·m àŋí mà jèrèŋgésì:
 [àrà·m túrú] mà jèrèŋgésì:
 [àrà·m lèy] mà jèrèŋgésì:
 [àrà·m tà:lí] mà jèrèŋgésì:
 [àrà·m năyⁿ] mà jèrèŋgésì:
 [àrà·m nŭ:yⁿ] mà jèrèŋgésì:
 [àrà·m kúréy] mà jèrèŋgésì:
 [àrà·m sôyⁿ] mà jèrèŋgésì:
 [àrà·m gá:rà] mà jèrèŋgésì:
 [àrà·m lá:rà] mà jèrèŋgésì:¹⁶
 [àrà·m lá:rà] [àrà·m d̀r̀r̀í gá] yă: kúlú bàrá

yá=̀m̀ pé:rú d̀l̀ú·s̀è̀=bé, pè:rù bé d̀l̀ú·s̀ò̀ í, háyà [túnò·m̀·mà bàrá=̀m̀] yè·s̀é̀=bé, [níŋ kày] [àsí mǎ:] [àrà·m pé:rú]-- [àrà·m pé:rú kày] [[wó bá·sà] [wó bà·rí í] lèy yà:fú:], [àsí mǎ:] wó áw gágú¹⁷ gùŋ·é, [àrà·m pé:rú kày] tùwⁿ̀̀̀ [[à·n t̀r̀r̀í⇒] jésù] m̀òt·t̀ò̀¹⁸ í yà:fú:, [wó mà] ìtú·yàrà, [àrà·m pé:rú kày] [bállá¹⁹ kày] j̀nì,

zákà [jèrèŋgésì: kày] f̀ây [à·n t̀r̀r̀í⇒] [wò dé] césù, [[ùró kù] t̀òŋ̀] ñŋé=̀m̀ [k̀ù·b̀ò̀ǹò ná:] cék sà, h̀i:là péré,
 [àrà·m pé:rú] túnò·m̀·mà bàrá=̀m̀ yè·s̀ó̀, ñgó:ŋà,

jèrèŋgésì: f̀ò:, jèrèŋgésì:
 àrà·m àŋí mà jèrèŋgésì:
 [àrà·m túrú] mà jèrèŋgésì:
 [àrà·m lèy] mà jèrèŋgésì:
 [àrà·m tà:lí] mà jèrèŋgésì:
 [àrà·m năyⁿ] mà jèrèŋgésì:
 [àrà·m nŭ:yⁿ] mà jèrèŋgésì:
 [àrà·m kúréy] mà jèrèŋgésì:
 [àrà·m sôyⁿ] mà jèrèŋgésì:

¹⁶ On the tape, the narrator goes one number too far, adding a verse with [àrà·m pé:rú] ‘ten men’. This is omitted here.

¹⁷ Here pronounced [gǎg].

¹⁸ Perfective-II of m̀òt̀ò̀.

¹⁹ Variant of bátlá.

[àrǎ·m gá:rà] mà jèrèngésì:
 [àrǎ·m lá:rà] mà jèrèngésì:
 [àrǎ·m pé:rú] mà jèrèngésì:
 [àrǎ·m pé:rú] [àrǎ·m dǎ·rí gá] yǎ: kúlú bàrá

[kò àrǎ·m pé:rú cíní] bà·rí, [àn tú·rí⇒] [àsí mǎ:] [àrǎ·m pé:rú] ká [àsí mǎ:]
 ǎ·n dǎ·rí, kó yè, énná kárⁿá≡m≡bé cék, [[ù·rò kúnú] ká ↓kúnú]²⁰ áw bàkútú
 gùŋ·é≡m≡bé, [[[wò ló] kù] á:≡m gágú zǔw gùŋ·ú·s·è≡bé] [cèlà jèrèngésì:
 [kù·bò·nò pé·ré]], èn·tígèy dǎ·rí, wó téw pàg·é≡m [àlà ìlò]²¹ wó dé≡m bǎ·s·é,
bon, éné [kò bánà lěy] kútè kàtè kútè

2004-1a.04 Wife retrieves husband (tale)

Bo: á ènè ènè ènè éné

Sa: kùsì bèlè bèlè bèlè bélè

Bo: [[ǎ·n tú·rú] [wò yⁿǎ·n]²² lěy] yè·rí gú·sò, mòtú dīŋ·ú·d·è≡bé, háli ì·rⁿú bē·s·é≡bé, kó
 [nòndè·rⁿà nǎŋ] yè·rí lú·sò, [má ìsú sí·wò·rè má] [yⁿǎ·rⁿú kúnú] á gǎ·rǎ wó kò
 bàsá·bàsá, < má bàsá--, má kò--, > wó [[pàŋá pù·rù] kù] lú·wò·rè má, [kò yⁿǎ·rⁿú]
 á cè·t·ǎ,²³ má yⁿǎ·rⁿú [[kò lísá] jè·ré mà] [yè·ró mà] [bàsá mà] [yⁿǎ·rⁿú dè] á
 òw·r·ǎ:²⁴ zákà dǔm·bò·rè,

nòndérⁿá tú·rú ñkǎyⁿ, háyà, yⁿǎ·rⁿú ká [kò yú] bàsú ów yà·fú:, kó yè,
 ùnú·s·ǎ: [[kò pàŋá] kù], háyà, kó yè·rí, [níŋ kày] yⁿǎ·rⁿú--, [lò mà] á mògù·r·ǎ:, ká
 àsí [[kò lísá] só mà] [á yà·rǎ],

[wó yè·nó **déy**] [àsí kày] sìgí·yà·rà kòy, ká àsí yè·cí dà, [kó yè] à·nú tó·ró
 sígó≡m cék zǔw·sò, zákà èn·tíkéy [pàŋá kù] yⁿǎŋ·gò, à·nú zǎ:≡m yǎy·wò·rè,

à·nú [ǒw kù] hù·rà kárⁿú·wⁿǎ·rⁿè, à·nú [ǒw kù] dá, [ǒw kù] dá, [ǒw kù] dá.
 [[ǒw kù] dá], [hâl já:mlè yè·sò], [níŋ kày] [yù kàlá] gú·wò·rè, kó [níŋ kày] [yù
 kàlá] mà, gùŋ·é≡m≡bé, [zá mà] bǐ·ré≡m≡bé, lé≡m≡bé, [níŋ kày] nù·mù éŋ·gò·rè,

²⁰ Definite kúnú downstepped after ká representing /kâ/ (possessed-noun tone).

²¹ àlà ìlò, lit. ‘village’s house(s)’. Common term for Tabi (village).

²² Possessed form of yⁿǎ·rⁿú ‘woman’.

²³ cé·ré ‘wait for’.

²⁴ dǔm\\dùwⁿó ‘be finished, exhausted’.

[níŋ kày] [ègà mà] á ús tònḡù-r̄ḡ, ²⁵ [kò yⁿà-rⁿù kúnú], [jèrè kálá:] á ús tònḡù-r̄ḡ, [jèrè kálá:] á ús tònḡù-r̄ḡ, yállà bé [àsí égà] wò-rí má, hâl [níŋ kày] éḡú-s̄ḡ: ká [wò égà] á dà [[sǎŋ pùrò] kù],

[níŋ kày] [nùŋ kà: [àsí dé] hé! kò [[[àsí égà] jèré mà] á yè-tò ñ], [sǎy yà:fú:] sórⁿú-sórⁿú mǒt-tò≡kó, [níŋ kày] [lè ḡgú] < kárⁿú-sà≡kó-- >, kárⁿú-s̄ḡ:, kárⁿú-s̄ḡ: [hâl mútú-rú-sò], hâl [níŋ kày] ká cé²⁶ yèrí [kò lè kúnú] lé≡m, má ká, cé [[[àsí égà] jèré mà] yèrí [àsí dé], [[[àsí égà] dùrⁿó mà] yèrí,

[sày bólikì] lí-sà, ká [níŋ kày] ká kó yá só, ká wó [bèré mà]²⁷ [níŋ kày] [kà: kárⁿá mà] wó [[[àsí égà] sórⁿó mà] [á yà-rà ñ], kíkírí-kíkíríw kíkírí-kíkíríw kíkírí-kíkíríw, wó [àsí égà] [sórⁿó mà] yèrí bè-ná,

kó [[sày pírí] mánì] lí-sà, hálì éḡúsà, [níŋ kày] kó yá [sórⁿó mà] yèrí, sày pírí--, [[sày pírí] mánì] [wó mánì], kíkíkíwkíw kíkíkíwkíw á! [wó mánì] ká [àsí égà] [sórⁿó mà] yèrí bè-ná,

[pètùkílěy dé] ká kó [yá lé mà] [níŋ kày] [kó yá [[[àsí égà] sórⁿó mà] yèrí], pètùkílěy lěy, pètùkílěy mà, [[lí-sà hâl éḡúsà yà:fú:] kúrúkúfí: kúrúkúfí:, á! ká [ḡgú mà] [àsí égà] sò-nó

ḡá:ⁿḡá:ⁿ lí-sà, [kó mánì] úró≡m [níŋ kày] [tíwⁿá kù] ùnú-s̄ḡ:, kǎ: kǎ: kǎ: kǎ:!, [[wó mánì] ká [àsí égà] sò-nó], [[sǎy yà:fú: dé] ḡkǎyⁿ],

[níŋ kày] kùwⁿá wású-dà, ká [kùwⁿá dè], níŋ kày, kó [lé mà] [kó nà] kó yá, [níŋ kày] kó yá èlá,²⁸ kùwⁿá ká, [àsí kày] kà:ⁿtí⇒, [àsí [kò égà] wǒ:sì má] [ès [kà: sí:] [kò égà] á sòrⁿí-yàrⁿà ñ tí⇒], [àsí kày] [wò dé] nùḡú tótó mà, má [níŋ kày] [àsí kày] àsí á lí-yàrà, háyà ká [níŋ kày], wó [àsí dé] nùḡú tótó,

[kó nà] ká

kùwⁿá⇒ kùwⁿá⇒ [ká [ú yèrí yèrí]]

kùwⁿá⇒ kùwⁿá⇒ [ká [ú yèrí yèrí]]

[[ú yⁿà-rⁿù] yá ú só-tò]²⁹ [ká [ú yèrí yèrí]]

[[ú yⁿà-rⁿù] yá ú só-tò] [ká [ú yèrí yèrí]]

[[ú bá là:] yá ú só-tò] [ká [ú yèrí yèrí]]

[[ú nérⁿè] yá ú só-tò] [ká [ú yèrí yèrí]]

[tóró jèwá ḡgó] [ká [ú yèrí yèrí]]

²⁵ Verb /tónḡ-r̄ḡ-/ (Imperfective) in progressive sense ‘keep VP-ing’.

²⁶ Nonhuman plural pronoun.

²⁷ ‘going (to...)’.

²⁸ èlá ‘look’ is an emendation made at the original speaker’s request.

²⁹ Some occurrences in the song sound like só-lò, a variant form.

ká já:fi, [wò tóy] kò [àsí égà] á sór^{nú} bè-tà, kó kùw^{ná} sígú-sò, kùw^{ná} lí-sà háfí háfí kùw^{ná} éjú-sà, kó [níṅ kày] kùw^{ná} yǎy-sà, kùw^{ná} [sǎṅ kù] [níṅ kày] [kùw^{ná} wó y^{nòm}-cí dà]³⁰ [wó y^{nòm}-cí dà] [wó y^{nòm}-cí dà], ñír^{nú}-sà [kò à-nù kúnú] [níṅ kày], [tíw^{ná} dòsù] ñíjú dà,

[kù ṅgú] ñògú dà yùgùsì-yùgùsì-yùgùsì-yùgùsì-yùgùsì³¹, [[tíw^{ná} cìl-ěy]³² kù] ñíjú dà, [kó yè] kùw^{ná} yèró≡m kó kò [[[tíw^{ná} kún] kú] kù] yàgàjây⇒, kó ñíjú-sò, [kó yè] kùw^{ná} ká

kùw^{ná}⇒ kùw^{ná}⇒ [ká [ú yèrí yèrí]]
 kùw^{ná}⇒ kùw^{ná}⇒ [ká [ú yèrí yèrí]]
 [[ú y^{nár}-nù] yá ú só-tò] [ká [ú yèrí yèrí]]
 [[ú ír^{nù}] yá ú só-tò] [ká [ú yèrí yèrí]]
 [[ú bá là:] yá ú só-tò] [ká [ú yèrí yèrí]]
 [[ú nér^{nè}] yá ú só-tò] [ká [ú yèrí yèrí]]
 [tóró jèwá ṅgó] [ká [ú yèrí yèrí]]

Sa: já:fi

Bo: [kó kày], ígú-s-ò: séw⇒, á! [kó nà], èlú³³ lát-t-ò: kùmnò, <xxx> [kùw^{ná} dè] kùw^{ná} ñíjú-dà, ká

kùw^{ná}⇒ kùw^{ná}⇒ [ká [ú yèrí yèrí]]
 kùw^{ná}⇒ kùw^{ná}⇒ [ká [ú yèrí yèrí]]
 [[ú y^{nár}-nù] yá ú só-tò] [ká [ú yèrí yèrí]]
 [[ú ír^{nù}] yá ú só-tò] [ká [ú yèrí yèrí]]
 [[ú bá là:] yá ú só-tò] [ká [ú yèrí yèrí]]
 [[ú nér^{nè}] yá ú só-tò] [ká [ú yèrí yèrí]]
 [[ú lísi] yá ú só-tò] [ká [ú yèrí yèrí]]
 [tóró jèwá ṅgó] [ká [ú yèrí yèrí]]

mhm! má tóró jèwá ṅgó má, [tóró jèwà mòsù kúnú]³⁴ gú-wòrè mà, háyà úṅgúrú-s-ò: [níṅ kày], kóddà kùw^{ná} círó≡m [jírè kà] tóṅò bò-só, ká

kùw^{ná}⇒ kùw^{ná}⇒ [ká [ú yèrí yèrí]]
 kùw^{ná}⇒ kùw^{ná}⇒ [ká [ú yèrí yèrí]]

³⁰ y^{nòm}\\y^{nòm}ó ‘look for, seek’.

³¹ Iterated intensifier, with {HL} contour on the final occurrence.

³² Diminutive of cìló ‘shade’.

³³ Here pronounce [ě] before another l.

³⁴ Determiner kúnú forces tone-dropping on jèwà mósú ‘bad famine’ but not on the latter’s possessor tóró ‘mountain’.

[[ú yⁿá·rⁿù] yá ú só·tò] [ká [ú yèrí yèrí]]
 [[ú í·rⁿù] yá ú só·tò] [ká [ú yèrí yèrí]]
 [[ú bá là:] yá ú só·tò] [ká [ú yèrí yèrí]]
 [[ú nérⁿè] yá ú só·tò] [ká [ú yèrí yèrí]]
 [[ú líšì] yá ú só·tò] [ká [ú yèrí yèrí]]
 [tóró jèwá ñgó] [ká [ú yèrí yèrí]]

[níñ kày] [yà·cí d·è=bé] [yà·cí d·è=bé] [yà·cí d·è=bé] háǎ [[àlá ðiwù] kù]
 dós·è=bé, [yó nà] sígú bít·ǎ:, ká

kùwⁿá⇒ kùwⁿá⇒ [ká [ú yèrí yèrí]]
 kùwⁿá⇒ kùwⁿá⇒ [ká [ú yèrí yèrí]]
 [[ú yⁿá·rⁿù] yá ú só·tò] [ká [ú yèrí yèrí]]
 [[ú í·rⁿù] yá ú só·tò] [ká [ú yèrí yèrí]]
 [[ú bá là:] yá ú só·tò] [ká [ú yèrí yèrí]]
 [[ú nérⁿè] yá ú só·tò] [ká [ú yèrí yèrí]]
 [[ú líšì] yá ú só·tò] [ká [ú yèrí yèrí]]
 [tóró jèwá ñgó] [ká [ú yèrí yèrí]]

[níñ kày] [[àlá ðiwù] kù] yèrí d·è·rè, [ká·kó [níñ kày] [kò à·nú] yèrú·wòrè,
 kó [níñ kày] [[íló pùrù] kù] wó áw kúl·é=m, [gólú kù] ní kúl·é=m, wó ðír·é=m,
 [wò kú ñgú] ká³⁵ cèl·é=m, [níñ kày] [[wò jí·rè] kà] zà·bà:ⁿsá sí·t·è, [níñ kày]
 [zà·bà:ⁿsà ñgú] á ñ·ǎ:,

í:ⁿ! bé bà:ní dà, àlá bà:ní dà, [ká kò] tóró bà:ní dà, [í ísò yà:fú:], [bá:sì kálá:]
 kà·lí má, yállà [lìsì mǎ:] á dà mà, [bà là: mǎ:] á dà mà, [nèrⁿé mǎ:] á dà mà,
 cèw·là:pú: ká á dà, èn·tígèy kà·lí má, [nù·rⁿù tígèy] ká nùmbù·rí³⁶ má, [cè yà:fú:] á
 dà,

[níñ kày] á d·ǎ:, [nòñù·nò sèw·sèw ñgú] [[ká mà] kù] á kùl·lò, á d·ǎ: [nòñù·nò
 sèw·sèw ñgú] [[ká mà] kù] á kùl·lò, háǎ éñú·s·ǎ:, ñgà⇒ háy!, háǎ [tóró jèwà]
 gú·wòrè,

[níñ kày] èlú·s·ǎ: ká [àsí yⁿá·rⁿù], yállà ñgú wó dà mà, zàkà wó dà, hâ:!, [níñ
 kày] ká [àlhámðirillá:y ràbbílá:lámí:nà]³⁷, [já:tí ní] àsí bé³⁸ ðirⁿú·wⁿòrⁿè, [níñ
 kày] ðis̄·ná: àlbàrkà,

énè [kò bánà lèy] kútè kátè kútè, dùm·bòrè [níñ kày]

³⁵ ká ‘shave’.

³⁶ nùm\\núwⁿó ‘die’.

³⁷ Arabic phrase.

³⁸ 3Pl in quotation, representing original 2Pl.

2004-1a.05 Hyena, goat, monkey, and squirrel (tale)

Sa: á ènè ènè ènè éné

Bo: kùsì bèlè bèlè bèlè bélè

Sa: *bon* ténăm yèrí èrⁿá ðírⁿúsà, [[yógódò pùrù] kù] [lògù-gònó³⁹ kù], ténăm [[èrⁿá bàm-ù]⁴⁰ kù] lúsò, ténăm [kò èrⁿá] áw kúw ìwá⇒, [ténăm [[kò lògù-gònó] kù] lúwòrè má] [gú bè-ná],

ténăm [bám dá gà] yá ní⇒↑, [bám dà gà] yèrí↓, ténăm [bám dá gà] yá ní⇒↑, [bám dá gà] yèrí↓, ténăm èlúsà, èrⁿá ñú↑, [kò síwò] gá:lú jèlú-wòrè,⁴¹ ténăm m^bèlò=m [lògù-gònó kù] cày!, èrⁿá m^bèlú=m ìl-ká cày!, ténăm wású-wòrè, ténăm [[lògù-gònó pùrù] kù] [nòndérⁿá tà:lí],

ténăm á wòrò [cíló á jèl-lò], hé! [[ðisì-nà:]rⁿú] [àyé kò⁴² á jèl-lò ñú] má, kâ:nú ígúsò séw⇒, [m^birà ñgú] [yà gírèy] á gù-rò yèy, hé! [ðisì-nà:]rⁿú] [àyé kò á jèl-lò ñú] má, kâ:nú ká àsí, kâ:nú yèrí yàgùrú èlúsà, ténăm ñórⁿð⁴³ [ùró kù],

sàbà?állà ká wó ká àsí bára, wó ká àsí gùñó, àsí [nòndérⁿá tà:lí] [[ùrò ñ] kú],⁴⁴ ñórⁿð ká àsí gú bè-ná, àsí tátúrá=m ká [àsí á jèl-lò gá=m] [àsí lúw-sò], èsé ú kúlúsò ká [[[ùró kà] kù] bâm-Ø] [sákkò tátúrá=m á lúw-rò] mà, [ñkáyⁿ dá kày] [ésú pódó:rè dá], [àsí tátúrá=m] àsí lúw-sò, bà-rí=wó gá, [[àsí èrⁿá ðírⁿá=m] gá=m [àsí bò-só áw-Ø ñ kúnú kày], [kó kày] bà-rí=wó], ñgó:ñà,

kâ:nú ká hèy! ká [wó ná:léy sà-rá], àsí wó gùñó mà, ìní wó àsí áw kúw-é [ñ dé] cék! wó á kà-là,

mí?m! [kó kày] àsí kà-ná, tùwⁿð àsí wó gùñúsò ñ yàgà-fú:, šállá:hù àsí wó bàrjà⁴⁵ kàrⁿí-yⁿàrⁿà jèrⁿú, ñgó:ñà,

kâ:nú [báná mà] ðèrú sít-tò, ténăm bò-só áw↓,⁴⁶ kâ:nú hó:là kà-lí, kâ:nú [báná mà] téw⁴⁷ lát-tà,

bon, [ká wó kàrⁿù-kú] ká [àsí gùñó], [nòndérⁿá tà:lí] [[ùrò ñ] kú] àsí dá, ká wó ká àsí gùñó,

³⁹ pronounced [lòg:òno].

⁴⁰ Verbal noun bàm-ù, here possessed by ‘goat’ and therefore all-low toned.

⁴¹ jèlú\jèlò ‘pass’, here in the sense ‘be very much’ with a chained verb.

⁴² kò Subject Focus.

⁴³ Presentative morpheme ‘here is ...’

⁴⁴ Equivalent to [[ùrò ñgú] kú] ‘in this hole’. Locative kù becomes kú after ñgú.

⁴⁵ bàrjà kàrⁿú\kàrⁿá ‘thank (someone)’, here with low-toned bàrjà before the Future form of kàrⁿá ‘do’.

⁴⁶ Purposive: ‘in order to catch (it)’.

⁴⁷ téw\téwá ‘hit’, here as chained verb indicating forceful action.

bon, kâ:nú [wò dé] [báná mà] dèrú-wòsì, ténăm gágú gũṅ-gòsì-wó, háyà ténăm gágá=m̄ gú-wòrè, kâ:nú ká [àsí bánà] pásá, ténăm ká [àsí jésù] á jì-rà, ká wó mùyⁿá kárⁿá [[àsí jésù] jí dèlá mà],⁴⁸ kó wò:sì jìní, kó [àsí líw-sà ṅ kúnú] [ṅórⁿ à yà-rà jìní má], cé⇒ [nù-rⁿú kày] ká, wó yírímé:nè ká wó kúló⁴⁹, àsí yírímé:nè kúl-wòsì, [nùndírⁿá tà:lí] [ùró kù] dá, ú gú bè-ná,

[m̄ ú: gũṅ-wòsì] ú ká [àsí jésù] á jì-rà, [jèsù-jí dèlú-sà] ká wó ká [àsí bánà] pásá,

kó èlá [dèṅ kà: nù-nó ṅ]⁵⁰ má, [tégěy dà] [níṅ kày] [nòndérⁿá tà:lí] [[ùrò ṅ] kú] àsí dá kòy, àrkírí àsí áw-wòrè, kó èlá [èsì-èsì kà: tégěy dà [dèṅ nù-nó ṅ] má, ténăm ká--, kâ:nú ká yⁿâṅgó, [jèsù-gùsú kù] [dèṅ nù-nó ṅ], ká yⁿâṅgó, ṅkǎyⁿ làrù hèl-cí⁵¹ d-è=bé, làrù hèl-cí d-è=bé,

gó:ṅà, kúyⁿó y-è-só, kúyⁿó ká ày-é mà, ká èsé bé á là-tà mà,

kâ:nú ká àsí ténăm gũṅgú-sò [[[lògù-gòndò ṅ] púrò] kù], [nòndérⁿá tà:lí], yá kó dá, háyà àsí kó gũṅgú-sò, kó nà⇒, àsí kó gũṅgú-sò=gá=m̄, [kó nà] ká wó ká àsí èlá [àsí jésù-kùsù] [dèṅ nù-nó ṅ má], ká àsí àsí--, àsí⁵² césú kúw-é, [àsí nà] ká [[kó kày] kà-ná],

m̄?m̄! kúyⁿó ká kòrú, yàgá wó [[kò lògù-gòndò ṅ] kú] ká [kò ténăm] á gũṅgú bè-tà, [ténăm dé] ká díṅá, [[wó dà] wó gũṅgú-sò mà] [ká àⁿháⁿ] [ká àsí bà-rí], háyà, ká bé dèw-rú bitó [[àsí jírè] kà] [níṅì dà], ká àsí wⁿṅ-yⁿé,

bon, ténăm tóró=m̄, [lògù-gòndò kù] cày!, háyà, [nù-ṅ kálá:] [[ósú mà] kúló] [èlá [dèṅ kà: á là ṅ]]

Bo: [kó èlá=m̄] wó zòw-s-ò:

Sa: kó yè, kúyⁿó m^bèlò=m̄ [[ùró mà] kù] m̄!:, kâ:nú m^bèlò=m̄ [[tìwⁿá nà] kù] jây!, háyà, [ṅkǎyⁿ kárⁿá=m̄] [ṅgí kày] símà sáy-s-è=bé, ṅkǎyⁿ kó zùgú⁵³ pás-s-è, [énè [kò bánà] lěy] kútè kàtè kútè, *c'est fini*

2004-1a.06 Hyena, goat, and lioness (tale)

Sa: á ènè ènè éné

Bo: kùsì bèlè bèlè bélè

⁴⁸ mà ‘and’ with chained VP that is extraposed to utterance-final position.

⁴⁹ The extra ká wó in this utterance, audible on the tape, is superfluous and was omitted by the original speaker during transcription.

⁵⁰ nù-nó-, Imperfective Negative of lùró ‘be hurt’.

⁵¹ lárú\\lárá ‘debate’. hélú\\héló ‘share, divide’, here loosely ‘do together’ in a chain. lárú drops tones simultaneously with hélú before kí.

⁵² Later the speaker rephrased this with a single àsí, i.e. ká àsí césú kúw-é. But a double àsí would make sense syntactically (with two distinct antecedents).

⁵³ lit. ‘slap, beat, churn’, here in a chain indicating abrupt action.

Sa: *bon*, nòndérⁿá túrú, ténăm-- , [ténăm, èrⁿá lěy], túnòm-mà ségú-sà, òw kù, [èrⁿá kúnú] sòlò á òr-rà, èrⁿá [kú mà] sító-m sòlò á òr-rà, sòlò á òr-rà=kó, [sòlò á òr-rà=kó] [ténăm kó wò-só],

ténăm cérúm jèré-m, cérúm jèré-m, cérúm jèré-m, < ténăm [kú mà] sò yà:fú: èrⁿá yèrí dò-rè >, ⁵⁴ [èrⁿá [kú mà] sò yà:fú:]⁵⁵ [ténăm yèrí dò-rè], háyà, làgú [zòw kày] yⁿàngó, ténăm èrⁿá áw-sà,

ténăm ká [níŋ kày], òdèy [[[fiwⁿà nà: ŋú] cílò]⁵⁶ dòsù] àsí yá dó mà, [íni kày] nõŋ gá,⁵⁷ má [àsí èlá mà] [àsí símà [èrⁿá mà] téw sító mà], àsí símà [nàwⁿá⁵⁸ mà] kúw-é [cílò dòsù],

[[cílò kún] dósù] á dò-rè-bé=>, [[òw-ànù yⁿàyná] ŋórⁿò] [dímó dāŋ], [[í-m mà] tà:lí] làrà-m èrⁿò, [[òw-ànù] nà] kúnú] èm sà-rá,

ŋgò:ŋà, níŋ kày, [cé yè-só ŋ yà:fú:]⁵⁹ [níŋ kày] [kò ténăm] [[kò èrⁿá] pásá-m] ígò-m [òw-ànù] á è-là], [èrⁿá mân]⁶⁰ ígò-m [[kò òw-ànù] á è-là],

òw-ànù, ká [ténăm dè], ká [níŋ sá dà] kó yèrí [àsí dé] tégò, kà: kárⁿá mà, ká [àsí [kò èm] á bè-tà má] [[àsí í-mù ŋí] á bàyⁿ-rⁿà ŋ],⁶¹ àrkírí ká [àsí kày] àsí sà-rà,

ŋgò:ŋà, ténăm ígú dà [kú gán=>], [[dálí:lí kálá=>] yⁿàngó] [ténăm kà: kárⁿá mà] [kó tégú bé-těŋ],

èrⁿá ká [òw-ànù] dè, [àsí kày] àsí ùkú, [kà: kárⁿá mà] [wó [kò èm] á bè-tà ŋ] [ká àsí ùkú], ká àsí [[jèm túrú] á dà] [àsí sá], [tùwó lěy=>], [ténăm kù-bònò] [kò tá:lóló], má núwⁿó bító mà, má [kò jèm kúnú] látá mà, má [kò jèm kúnú] dǝy-wòrè má, [má [kò àyⁿà kúnú] é-ná⁶² kárⁿá mà] [híló mà], má [òw-ànù] dè [má é-ná kárⁿá mà], [wó [jèsú mà] táw-rá] [wó húwó], èm kày, èsù pére *kâyⁿ*, [[wò í-m kày] [níŋ sá dà] [pùró mútírí-mútírí kàrⁿ-yⁿàrⁿà],

[ténăm pùrò] jí dǝy-wòrè,⁶³ [ténăm dè] ìtù-ré, [[òw-ànù, ì-mí cíní] bàyⁿ-ò]⁶⁴ jěl dà ténăm-- , [ténăm á bàyⁿ-yⁿàrⁿà ŋ] dè,

ŋgò:ŋà [ténăm-- dé] [kó [tùwó lěy] só zérí], èlá-m [tùwó lěy] só zè-sò, háyà ká kó [dó mà] ìsé, tùwó lěy=>↑, dós-m dèlú-s-è, né:sú *kâyⁿ*, [ténăm kú] [kò tá:lóló], jèm só-m lát-tè, núwⁿó bít-tè,

⁵⁴ Phrase enclosed in <...> is erroneous. The speaker then gives the correct version.

⁵⁵ ‘as soon as ...’ with yà:fú: and low-toned verb (here from só ‘pick up’).

⁵⁶ cílò ‘shade’, here with HL possessed tone contour after a (complex) possessor NP.

⁵⁷ gá ‘say’, reduced from something like ‘they say (that...)’, i.e. ‘(if) it is the case that...’.

⁵⁸ Contracted phonetically on the tape to nǎ:ⁿ.

⁵⁹ Adverbial clause (‘when ...’) marked only by Relative ŋ.

⁶⁰ mân = máni ‘too’.

⁶¹ ŋ as complement of tégò ‘speak!’.

⁶² Contraction of é-sí-ná ‘(some)thing’.

⁶³ Lexically allowed contraction of dǝwrú-wòrè ‘began’.

⁶⁴ Possessed form of bǎyⁿ ‘being alive’ (verbal noun).

[ténǎm kù] dǔy dǎw·wǒrè, ténǎm [[kú mà] yàsá=m] cék [kó yè] [jǐm tám pásá=m] [kó [ósú mà] kúlúsò],

ḡgò:ḡà, [kó yè] ǒw·[ǎ·nú] [ténǎm pèrà] ḡgú·wǒrè, ǎw^{n!}, túnǒm·mà ḡgú jèré=m=cé, túnǒm·mà bàrú jèré=m yǎy·s·è=cé,

háya, [ɛrⁿà·àrá mǎnǐ] ósú bǎ·sǐ, [kó mǎnǐ] mǒḡéy, yúlà kárⁿá=m [[gá mà] kù] dùrⁿúsò, píró=m [[hóggò mà] kù] lúsò, [kú mà] bǎ·sǐ=kó⇒↑,

[ténǎm·: [ǒw·[ǎ·n] lǎy nà] túnǒm·mà bàrú dém⇒ yǎy·wǒrè, [ĩ·m·í: nà]⁶⁵ pású·wǒsǐ=cé [tǐwⁿá dòsù],

[énè [kò bánà] lǎy] kútè kàtè kútè

2004-1a.07 Ram, hyena, and the aardvark burrow (tale)

Bo: á ènè ènè ènè ènè

Sa: kùsǐ bèlè bèlè bèlè bélé

Bo: [bèlú mǎ:⇒], bérúm á bǒ·tò, bèl·à:rá kó kò [cè bé·bè·nù], [bérúm [này ká:] yá mà] á yè·t·è=cé,

yó ḡkǎyⁿ, àrⁿà·kúsó cé ḡrⁿúsà [sǎḡ kù], [àrⁿà·kúsó cé ḡrⁿúsà [sǎḡ kù] ḡ] [[ǎwⁿà·ùrò pòtú], á dà], kó zǒw·sò=cé [kò dé], kó zǒwó=m=cé, yèré=m=cé gá=m [kó kò] [[[ǎwⁿà·ùrò kún] púrò] kù] lús·è=cé,

ténǎm [kó mà] zákà [[ǎwⁿà·ùrò kún], dé] [kó mà], [á dà] [zǒw dá gà] á yà·rà, [zǒw dá gà] < cé yè-- >

[kó yè·sò ḡ yàgà·fú:], ḡrⁿúsà=kó bèl·à:rá, pǎlà kán dà⁶⁶ [[ùró kà] kù], kóddà⁶⁷ jó:rà kárⁿúsà=kó ḡ yà:fú:, [kò dé] lísú·rú·wǒrè,

[yó kày] ká [ḡgú kò [[ùró kà] kù] tígú dǎn dà] [ùró zú dà pét!], è⇒ [lé kày] kárⁿúsà·wⁿǎrⁿè, hé⇒ ká [lé kày] kárⁿúsà·wⁿǎrⁿè, hé⇒ [làgú nà] [lé kày] kárⁿúsà·wⁿǎrⁿè,

[kó kày] [kó kày] gání áw·wǒsǐ, [kó kày⇒], kò⇒ [kò bèl·à:rá dè], ká yállà yⁿḡḡèy àsǐ á kàrⁿí·yⁿàrⁿà mà, túrú àsǐ kúwó má⇒↑, lǎy àsǐ kúwó má⇒↓,⁶⁸ háya ká kà: [kò dé] lísǐ ḡ

⁶⁵ nà, variant of Reflexive Possessor mà. Note the m in the preceding noun.

⁶⁶ pǎlà kárⁿá ‘get in the way, obstruct (a path)’.

⁶⁷ Contraction of kúwó túrú dà ‘(at) one time’ and other variants. Common.

⁶⁸ In this intonationally characterized parallel construction, the first part ends with higher-than-usual pitch, the second with very low pitch. Verb kúwó is in imperative form.

lěy àsí kúwó má↓, kà: [kò dé] lísi ń,⁶⁹
 túrú àsí kúwó má↓, kà: [kò dé] lísi ń,
 tà:lí àsí kúwó má↓, kà: [kò dé] lísi ń,
 năy àsí kúwó má↓, kà: [kò dé] lísi ń,

kó zǝw˘sǝ=kó [hâl w˘n˘áŋú˘lú˘sà=kó], [níŋí nà] [zǝw dá gà] yè˘só=kó, ká
 [bèl˘à:rà dè], yállà

bár˘nú àsí kúwó má↓, ká ká: [kò dé] lísi ń,
 ká jém àsí kúwó má↓, ká: [kò dé] gá lísi ń,
 píró àsí kúwó má↓, ká: kó kà: kó íwà ń,

[kó nà] zǝw˘sǝ=kó hâl w˘n˘áŋú˘lú˘sà=kó, [kó kò] bèl˘à:rà kó, bël táyrè
 césú˘sà, ká cé zǝ: [íló dè], zǝw˘s˘è=cé, [tùŋ kà:] kó yé˘tèŋ cèlà,⁷⁰ bířiy yè˘só=kó,
 [yó nà]⁷¹ đír˘nú˘sà=kó [yó nà], kó đĩŋgú dà ń,

ká [ń kǔw˘wàrà] [ń kǔw˘wàrà], ká é⇒,
 ká [ń kǔw˘wàrà] [yá ń kǔw˘wàrà], é⇒,

ká [lěy àsí á kǔw˘wàrà mà], ká é⇒,
 [tà:lí àsí á kǔw˘wàrà mà], ká é⇒,
 [năy˘n àsí á kǔw˘wàrà mà], ká é⇒,
 [nǔ:y˘n àsí á kǔw˘wàrà mà], ká é⇒,

[bár˘nú àsí á kǔw˘wàrà mà], ká kà: [kò dé] lísi ń,
 [jém àsí á kúwó má↓], kà: kó íwà ń,
 [píró àsí á kúwó má↓], kà: kó íwà ń,

zǝw˘sǝ=kó [yó nà], háli yá w˘n˘áŋú˘lú˘sà=kó, kó bël táyrè bèl˘à:rà kó cés˘sà,
 ká cé zǝ: [íló dè], zǝw˘s˘è=cé,

[yó nà] [bàrú dá gà] yè˘só=kó, [yó nà] ká, ká á á⁷² dà mà, ká é⇒, [àsí mǎ:]
 á dà, á á dà mà, ká é⇒, [àsí mǎ:] á dà, [kò bèl˘à:rà kúnú] [kò dé] á gàrà, [yó
 nà] ká

túr˘túrú àsí só mà, kà: [kò dé] lísi ń,
 lěy˘lěy àsí só mà, kà: [kò dé] lísi ń,

⁶⁹ This is not sung, but it has a verse-refrain structure that indicates parallel forming.

⁷⁰ ‘before ...’ adverbial clause.

⁷¹ [yó nà] ‘today’, also (as here) ‘again’. Same semantics as Jamsay [íjé nè].

⁷² 2Pl á followed by Imperfective á.

đirⁿú·sà=kó [ùró kà] pó⇒, [[ùró kà] pó⇒ kó đirⁿú·sà í], kóddà, [yó kùn·bé]⁷⁶ ká á á dà mà, cék! á á dà mà, cék!

zǝw lú·sǝ=kó [[ùró pùrò] kù], kó zǝw lú·sǝ=kó [[ùró pùrò] kù] í]⁷⁷
đirⁿú·sà=kó, [bèl kà: dálà kárⁿú dà í],⁷⁸ kóddà zǝw bít·tò=kó, kóddà [[cè kúwò] pèrà] đigú·sà=kó,

[níŋ kày] bárgá! bárgá! bárgá! bárgá! bárgá! bárgá! [zǝw·cí dà=kó] [zǝw·cí dà=kó] [zǝw·cí dà=kó] [zǝw·cí dà=kó] [zǝw·cí dà=kó], bèl·à:rà [àlá ìlò] á lù·rò⇒↑, ténám [[àlá điwù] kù] á dè·rò↓,

kó ténám bírìy·sò, [zǝw·cí dà=kó] [zǝw·cí dà=kó] [zǝw·cí dà=kó] [zǝw·cí dà=kó] [zǝw·cí dà=kó], [[[ùrò kúnú] ká] kù] á dè·rò=kó⇒↑,

[[kò yⁿ·á·rù] símà [pùró kù] lí·sà] [kó nà] kúwó=m [símà ìlì·ká á gù·rò], [kó yè] [[[kò yⁿ·à·rⁿ·ù kúnú] ká] kù], réwnà kárⁿú·s·ǝ: [lǝ·sǝy·kà sǝ:], kó [jìrò·[rⁿ]⁷⁹ túrú] tóru sígú·sò,

[kó só=m] [[[ká mà] kù] dè·rú kúlú·sò], póróm·póróm tém sít·tò=kó, ká [ìgú mà] á nàpù·rà,

ènè [kò bánà] lǝy] kútè kàtè kútè, tét!

2004-1a.08 Riddles

Sa: á ámbàtìlà

Bo: ámkà⁸⁰

Sa: téndéŋ dègírè

Bo: tòkù kàlá

Sa: á ámbàtìlà

Bo: ámkà

Sa: gílìŋgà gǝlìŋ·gálán

Bo: wⁿ·á:sú ká [àsí pùró sà] [[[[kò pùrò] kù] dá í mánì] ká [àsí pùró sà]]

Sa: á ámbàtìlà

Bo: ámkà

Sa: èrè·n⁸¹ sóró

Bo: <xxx>, ósú

⁷⁶ yó kùn-bé is in Jamsay: ‘you-Pl are in (it)?’.

⁷⁷ Relative í after a postverbal PP.

⁷⁸ dálà kárⁿá ‘have a miscarriage’, stative (resultative) form with dà, and Relative í.

⁷⁹ jìrò·[rⁿú] ‘eye-child’, i.e. one eye(ball).

⁸⁰ From Songhay (Humburi Senni) á↑ mí kà ‘let it come!’.

⁸¹ èrè·nú ‘young man’.

Sa: á ámbàfìlà
 Bo: ámkà
 Sa: tátéy ...
 Bo: ... cìrⁿò [yà jêm]⁸²
 Sa: [tátéy cìrⁿò] [yà jêm]
 Bo: èrê:ré

Sa: á ámbàfìlà
 Bo: ámkà
 Sa: kóyò kùtòm
 Bo: àrú·mòmó

Sa: á ámbàfìlà
 Bo: ámkà
 Sa: kóyò jìrò·nǐ
 Bo: dè·ósú
 Sa: gànú yà:
 Bo: gànú
 Sa: [dè·ósú kày] mútú

Sa: á ámbàfìlà
 Bo: ámkà
 Sa: èrê:n [záká bàsà]
 Bo: èrê:n [záká bàsà]
 Sa: èrê:n [záká bàsà]
 Bo: gògú
 Sa: á ítú·wòsǐ

2004-1a.09 The blind and crippled thieves (tale)

Sa: á ènè ènè éné
 Bo: kùsǐ bèlè bèlè béłè
 Sa: gùyⁿ·mú éné, [jǐrǐm·nú.:⁸³ bònù·nú lěy], bé kò gùyⁿ·mú, bé [mòtó mà] á yày·rà,
 nǎyⁿ túrú↑, bé bǎm·bòrè má, á bòt·è≡bé↑, [[[nù·n túrú] órù] kù],
 má [[wò órù] yù] á tùgù·r·è≡bé, má núwⁿó bitó mà, [yù cíní] yàwá mà,
 símà á tèm·bù·r·è≡bé↑, jèrè símà [jèrè mà] [á yày·r·è≡bé],
 jǐrǐm·nú kò--, < kò tùgú-- >, kò tùgú á túgú zê·t·ǒ:↑, bònù·nú kò èl·ú á
 èl·là,⁸⁴ kó [[órú bà·m] jèrè kà: [gó mà] á yè·tò ń], háyà [kó cék!] kò [bè bí·rà],
 [[bí·rà mà] tángú·é≡m≡bé]⁸⁵ [símà á bǐ·t·è≡bé],

⁸² Cf. the more usual yⁿ·à·rⁿù jém ‘black woman’ with high-toned jém ‘black’.

⁸³ Jamsay-style “dying-quail” intonation at end of left conjunct.

[óru bàsà] yèrú-wòrè ní⇒, wǎrsǐ [á yà-rà] má, <xxx>, bònù-nú á gà-rà
 [jĩrĩm-nú dè] háyà [óru bàsà] yèrĩ-cí là,⁸⁶ [óru bàsà] yèrĩ-cí là,
 háyà má mójéy⇒, bã.ⁿ⁸⁷ mà, [súrò mà] á yà-r-è⇒bé, < jĩrĩm-nú-- , >
 jĩrĩm-nú kò bònù-nú á dèmiyⁿtò, má [[wò dé] ósú tótú dá gà] á yà-rà, háyà
 [ɲkǎyⁿ ɲkǎyⁿ],

[nǎyⁿ túrú] [bé wó-rěŋ cělà] [úró bàsà] yěr dō-rè, [bònù-nú á liw-rà] [[mĩrà
 mà] tégú-rěŋ],⁸⁸ [kó yè] [bònù-nú kày] súrú jèrè⇒m gú-wòrè, jĩrĩm-nú á dà dīŋú
 dà dām!,

gójà, ká bònù-nú bònù-nú, í!, yù-tiwⁿ á yàgá dà yèy, wó sùgúm zèrĩ ní⇒,
 à! ká wó bèrè tùgú⁸⁹

Bo: <xxx>

Sa: [á d-ǎ:] [dīŋú dà dām!], [óru bàsà] [[nàŋà-sòrí: mà] tógó mà] á yà-rà,

[kó nò] wó èlá⇒m [[jĩrĩm-nú tũŋò] bèl-cèlà] wó kúlú-sò ɲ, kó jĩrĩm-nú
 mã:⇒m úŋgúrú-sò dām!, ít-tǎ: [ɲgú kày] [bònù-nú [[àsí léy-lò-n]⁹⁰ kúnú kày] jĩnì,

wó kúlú bít-tò ɲ, kó [[[yù ɲgí] zâ:] kù] sò-rà kárⁿú-s-ǎ:, dām! dām! dām! dām!
 [wó kày] ká [àsí wⁿáŋú-lú-wòrè], háyà má [yírò sǐ:] túnòm-mà á sò-t-è⇒bé,

[yírò pé⇒t], kó [óru bàsà] ká [wò dé] [yírò pé⇒t], [á á dà], [yírò pé⇒t]
 [túnòm-mà dàgú-s-è⇒bé], [óru bàsà] èlá⇒m [nàŋà-sòrí: sǐ:] [[wò tũŋò] kù] kúlú-sò
 ɲ, kóddà sát-tǎ:,

[nĩŋ kày] á sà-tù-r-ǎ: cék!, ìgù-n-ó: láy, kó [óru bàsà] ká yírò pé⇒t pát-tǐ!,
 jĩrĩm-nú ká [múrà: wó sísà-sísà] [àsí yè-nó kòy],

bãm jèrè⇒m [kò pèrà] túnòm-mà wò-s-é⇒bé, wǐ: ká yállà yⁿàŋèy yèy, yé ɲ
 kárⁿú-sà yèy,

[óru bàsà] yèrĩ dō-rè, àsí zǎw bè-ná, àsí [wò dé] tégú-wòsǐ má, [àsí mã:]
 wù-nó,⁹¹ [àsí kày] mójéy súrú gó⇒m [àsí kày] [àsí lè-lépiy dà]⁹² [àsí zǎw bè-ná
 sákù] [àsí lè-lépiy-dà] [àsí wò-cí dà] [wó á làpù-r-è ɲ↑], àsí [wò-cí dà] [wó á
 zòw-rò ɲ↓],⁹³ háyà [àsí kày]

⁸⁴ tũgú á tũgú ..., èl-ú á èl-là. Parallel phrases with verbal nouns (-ú) as cognate nominals.

⁸⁵ táŋgú-rú\\táŋgú-rá, here ‘perform (work)’.

⁸⁶ Progressive. This speaker has -cí là rather than -cí dà.

⁸⁷ Variant of bàwⁿ á ‘go around’.

⁸⁸ Verbal Noun suffix -rěŋ on verb of ‘lest ...’ complement of ‘be afraid’.

⁸⁹ bèrè ‘went to (place)’, irregular Perfective. tũgú ‘breaking’ is a verbal noun in purposive function.

⁹⁰ lèy-lò-n ‘(someone’s) second’ with human Sg suffix, here possessed.

⁹¹ wùrú\\wùrú ‘get away, escape’.

⁹² Reduplicated verb in stative construction with dà ‘be’.

⁹³ Clause-final ɲ in complements of ‘see (that ...)’.

̀̀kǎyⁿ kárⁿá=̀̀m̀̀, éⁿ·ná⁹⁴ kárⁿá=̀̀m̀̀ <xxx> [kú mà] bè·s·é=̀̀bé, háyà ̀̀kǎyⁿ, [bé mà] [kò bírá] á bí·tá
 á [éⁿè [kò bánà] lěy] kútè kàtè kútè

2004-1a.10 Snakes, reptiles, elephants (description)

- Sa: *bon*, sù̀̀nù·ná: [ní̀̀n kày] [[ú dé] á ù̀̀sù·r·è] [kà: kò dá ̀̀]]
 Bo: sù̀̀nù·ná: ná·kò, kórú dà=̀̀kó, [bárⁿ·ú·: jém lěy], àrà·jèⁿ·ú sá=̀̀kó↑, bà·ní sá·kó↓, gùⁿ·rú=̀̀kó máⁿĩ
 Sa: yàgá [kò déⁿ·điŋ]
 Bo: [[ní̀̀ pù̀̀rò] kù] [kò déⁿ·điŋ]
 Sa: [[ní̀̀ pù̀̀rò] kù] [kò déⁿ·điŋ]
 Bo: [[ní̀̀ pù̀̀rò] kù] [kò déⁿ·điŋ], ní dũⁿ·bòrè má nà, [[ù̀̀ró kù] ló mà] á hùⁿ·rà kà·là=̀̀kó
- Sa: *bon*, [àw jém nà] yⁿ·àŋèy á kà·là mà
 Bo: àw jém, [àw jém] gù̀̀rù·ná: sà·rà, àrà kày, [kò kórò] [bárⁿ·ú·bárⁿ·ú á dà] págú dà, [jém dà=̀̀kó] sù̀̀lúm! sù̀̀lúm! sù̀̀lúm! sù̀̀lúm!,⁹⁵ kó nùⁿ·r·ú wǎ·sĩ ̀̀ ̀̀ yà·fú:, [[kòró mà] só mà] á pòtù·rù·tò=̀̀kó ̀̀kǎyⁿ, má [[kú mà] gòⁿ·nù·mó mà] [kàlú á sǐ·là=̀̀kó],⁹⁶ ù̀̀ró--, [[ù̀̀ró kù] dà] [kò dēŋ]
 Sa: [è̀̀sù m̀̀sú] má
 Bo: [è̀̀sù m̀̀sú]·kó, [kò kálù] [[nùⁿ·r·ú jìrò] kù] lú·wòrè táŋ, â: jíⁿ·rím·tò
 Sa: <xxx>
 Bo: â: jíⁿ·rím·tò
 Sa: kàmà·ní àyⁿ·á
 Bo: kálá àyⁿ·á·àyⁿ·á, èⁿ nôm↑, wâl·mà súkkàrà↓
 Sa: [kò kúnú] á nàpù·rà,
 Bo: kó [kò dé] á nàpù·rà
- Sa: gá=̀̀m̀̀ [kòròŋ·kò:sí nà]
 Bo: kòròŋ·kò:sí, [kó nà] ðⁿ·sí:~kó, tükěy=̀̀kó, [kórú dà=̀̀kó] [[kò kórù] tàkà sà·rà]
 Sa: kò jésù·gù̀̀sù⁹⁷
 Bo: [kò jésù·gù̀̀sù⇒], [ú kày] ká⇒, b̀̀b̀̀l̀̀l̀̀ káyⁿ, gàⁿ·sú dà=̀̀kó
 Sa: já:tĩ

⁹⁴ ‘Whatchamacallit?’, cf. éⁿ·sú ‘thing’

⁹⁵ sù̀̀lúm! intensifier for jém ‘black’.

⁹⁶ kàlú ‘spit (noun)’ is paired with the verb tó to describe human spitting, but the long jet thrown off by the spitting cobra is described with the verb sǐⁿ·á.

⁹⁷ Possessed form of jèsù·gù̀̀sú ‘body’.

- Bo: [kò kày] m̀̀sú k̀̀y, kò ìní k̀̀ pún dà má, [tóró mà] [háli wà:gá á b̀̀t̀̀k̀̀],
púw dá gà, dém⇒ kálá: z̀̀w·nó=k̀̀, k̀̀r̀̀k̀̀:k̀̀:sí [̀̀k̀̀yⁿ dá]
- Sa: má â: pú·t̀̀k̀̀⁹⁸
- Bo: â: pú·t̀̀k̀̀
- Sa: símà é·gú·ẁ̀s̀̀, gá=m̀̀ s̀̀w^{ǹ̀}
- Bo: s̀̀w^{ǹ̀}, [kò nà] ú kò ẁ̀·s̀̀ má, s̀̀w^{ǹ̀} [sí: l̀̀y], [tú·rú kày] p̀̀r̀̀p̀̀ysú, kò j̀̀n dà
nà:, kò j̀̀n dà gú·r̀̀,⁹⁹
[tú·rú nà] ðⁿ·s̀̀:·ⁿ, k̀̀r̀̀ dá=k̀̀, b̀̀r̀̀ú·[↑], s̀̀t̀̀[↑], j̀̀m·[↓], gá: [ú kò ẁ̀·s̀̀ tán]
[m̀̀f̀̀·[↑]·ⁿú s̀̀ k̀̀yⁿ] s̀̀wⁿ! cék! á j̀̀l̀·l̀̀k̀̀
- Sa: j̀̀m dà
- Bo: d̀̀ymú dá=k̀̀ sánní, símà ̀̀k̀̀yⁿ dá=k̀̀, [[ní p̀̀r̀̀] k̀̀] â: l̀̀·r̀̀k̀̀[↑], [f̀̀wⁿ á k̀̀]
â: ú·n·ǹ̀k̀̀,¹⁰⁰ [ù·r̀̀ k̀̀] á l̀̀·r̀̀k̀̀
- Sa: [kò sí·mà] ̀̀k̀̀yⁿ dá=k̀̀
- Bo: [kò sí·mà] ̀̀k̀̀yⁿ dá=k̀̀
- Sa: [ù·g̀̀nú m̀̀: nà], sà·rí mà
- Bo: ̀̀m·nà dù·m·lí
- Sa: ̀̀m·nà
- Bo: ̀̀m·nà, t̀̀k̀̀y séw!, [k̀̀·b̀̀ǹ̀ p̀̀t̀̀] bà:sà, [kò má·nì] [k̀̀r̀̀k̀̀:k̀̀:sí k̀̀yⁿ] [è·s̀̀
m̀̀sú], k̀̀gú·sú dá=k̀̀, [b̀̀r̀̀ú·:· , j̀̀m l̀̀y] k̀̀r̀̀ dá=k̀̀, gá: [[kò k̀̀r̀̀] k̀̀nú]
à·r̀̀·j̀̀r̀̀ú sà·rà, [è·s̀̀ m̀̀sú] k̀̀y, â: cí·t̀̀ [kò kày], [kò kày] d̀̀y·ẁ̀r̀̀ tán, kò
gú·ẁ̀r̀̀ ̀̀ yà:fú:, [[isó k̀̀] â: k̀̀t̀̀r̀̀·t̀̀k̀̀ láy má] [b̀̀g̀̀·b̀̀g̀̀·b̀̀g̀̀·b̀̀g̀̀ má] á
b̀̀·t̀̀k̀̀ [t̀̀w s̀̀g·ú]¹⁰¹
- Sa: [isó k̀̀] k̀̀t̀̀r̀̀=m̀̀
- Bo: kò [isó yà:fú:] k̀̀t̀̀r̀̀=m̀̀, [ù·r̀̀ gó mà] á b̀̀·t̀̀k̀̀ [t̀̀w s̀̀g·ú] [[isó k̀̀]
k̀̀t̀̀r̀̀=m̀̀], kà: kò m̀̀s̀̀ ̀̀, ¹⁰² [è·s̀̀ ̀̀g̀̀] m̀̀sú, [kò sí·mà yá] [kò sí·mà yá]
- Sa: ká [sà·rí m̀̀:] [ù·g̀̀nú m̀̀:] kà: cé dá ̀̀
- Bo: [sà·rí m̀̀:] [ù·g̀̀nú m̀̀:], [kú·wó nà·yⁿ] sá=cé, kú·r̀̀ sà·rá=cé, b̀̀nà sá=cé, cè kú
m̀̀nì:ní, [[ǎw k̀̀] k̀̀yⁿ] **dà dá, sà·lá ú g̀̀n nà:** [s̀̀ǹ·ná: k̀̀] kà: dá ̀̀ k̀̀yⁿ [kò
k̀̀yⁿ dá],
sà·rí kày, k̀̀r̀̀ dá má·nì, p̀̀r̀̀[↑], ẁ̀r̀̀·ù·k̀̀[↑], b̀̀r̀̀ú·[↑], j̀̀m·[↓], sà·rí kò k̀̀yⁿ k̀̀r̀̀
dà

⁹⁸ pú·r̀̀ ‘breathe, exhale, puff’.

⁹⁹ Parallel comparatives, with adjective in HL-toned form.

¹⁰⁰ ú·n·ǹ̀- Imperfective of ù·ǹ̀-. Tonally distinct from Imperfective Negative ù·ǹ̀-.

¹⁰¹ Purposive with two verbs, a low-toned verb (from t̀̀w ‘hit’) plus a verbal noun with suffix -ú (s̀̀g·ú ‘go down’).

¹⁰² m̀̀s̀̀ from m̀̀sú ‘nasty’ with {HL} tone overlay as in comparatives.

Sa: kò déŋ·điŋ

Bo: kò déŋ·điŋ↑, [ní pùrò] kù

Sa: ùgùnù

Bo: ùgùnù, [kó mánì] pìrù·pòysú, kógúsú dà=kó, [kó mánì] [kòrí: mà kúnú kày]¹⁰³
 sá=kó gá⇒, [kò kórù kúnú↑], [nùnù·rⁿú kó ítú cèn·nó]¹⁰⁴ záká [kògùsù kúnú]
 jèn dà, ú á wò·rò↑, [kò kórù kún] dīŋŋémá, kó mánì, [kògùsù kúnú] á
 gà·lù·tà=kó wállà:↑, sàrí dè·rⁿó=kó

Sa: sàrí dè·rⁿó=kó [ná: dè]

Bo: sàrí dè·rⁿó=kó [ná: dè]

Sa: [kò déŋ·điŋ kúnú] [yàgá á dīŋgù·rò=kó mà]

Bo: [kó nà] [kò déŋ·điŋ], [ùró gàsá mà] [á dīŋgù·rò=kó], [[tùrù¹⁰⁵ pòtú] kù] á
 dīŋgù·rò=kó, ñjì [kò déŋ·điŋ]

Sa: [[àw wàsà cín nà] [ùró mà] á gàsù·rà mà⇒↑] [gàsù·ná má⇒]¹⁰⁶

Bo: [[àw wàsà cínì] má, [cé kày] [[ùró pùrò] kù] á lù·rò nǎ:] [ùró gàsù·n'é=cé]

Sa: [ùrò dírⁿà] dà

Bo: [ùrò dírⁿà] dà, [[kú mà] sǐ:] gàsú bè·n'é

Sa: gàsú bè·n'é

Z: tàrú á sītù·r·è=cé má⇒, ìmú á là·t·è=cé má⇒↓

Bo: tàrú á sītù·r·è=cé yà:fú:

Sa: tàrú á sītù·r·è=cé

Bo: [cé yà:fú] tàr·sítù dà, tàrú cé sītù·wòsì ní, má [níŋ kày] sàrí, á bǐ·bíw·rà, ùgùnù
 mánì↑, [kó mánì] [[[ùró pùrò] kù] gàsá mà] [kó mánì] [yá á sītù·rò], gà: [kó
 kày], [ùró pùrò] kù, [ùrò kún] lú dèn·ná=kó,¹⁰⁷ [[nú·yⁿé⇒¹⁰⁸ gú·yⁿé⇒] kàrⁿ·ú
 dèn·ná=kó, [[kò púrò] kù] tóŋò, yállà [kó kò] á bǐ·bíw·rà, [kó kò] bǐw·ná, [kó
 kày] [mè ínà]

Sa: [ùró kù] á sītù·rò=kó↑, á bǐw·rà=kó, á bǐw mà·kù·tà=kó mélé·m, má yá á
 tǎ·lò=kó

Bo: ká yá á tǎ·lò=kó, sùŋù·nái, [kó kày] [[ùró pùrò] kù] kǎyⁿ á sítù·sítù mètù·rò
 [púrà púrà púrà púrà púrà], púrà ñkǎyⁿ á kò [dèn tùrí⇒ dè] kò sítù mètó·m
 jíppúla·jíppúlà kó jìpú mètú·wòsì má, cěy·yà:fú: á màŋùrú mètí·yàrà

Sa: túnòm·mà

¹⁰³ Reflexive Possessor mà followed by Definite kúnú and Topic kày.

¹⁰⁴ célú\\céló ‘do well’.

¹⁰⁵ túrú ‘termite mount’ (termitary).

¹⁰⁶ Polar (yes/no) question in parallel positive and negative forms.

¹⁰⁷ dèlú\\dèlá ‘be quiet’. Negative form occurs idiomatically in ‘X doesn’t be quiet (=rest) from VP(-ing)’, i.e. ‘X VP’s endlessly’.

¹⁰⁸ Hortative of ló ‘go in’. Paired idiomatically with following hortative of ‘go out’.

Bo: túnǝm-mà, [nàŋà-bósó sǐ kàyⁿ] [[ù dé] lisí má kǎyⁿ] [ú kó ñgùtí-yàrà], má ú kó dèlù¹⁰⁹ bìtí-yàrà, háyà kǎyⁿ háli kó--, péⁿwⁿòrⁿè má, [yá sǐmà [tóló mà] gú-yàrà=kó] [má [kòw kúnú] á pàsí-yàrà=kó], sábu [kó kày] sàlá ñgú dà í kàyⁿ, ñgú mòtú dà í kàyⁿ, [kó kày] á sítù-rò

Z: má sùñù-ná: [tàrù mútú] á sítù-rò mà⇒↑, tègey mà

Bo: sùñù-ná: [tàrù mútú] á sítù-rò dé,¹¹⁰ [tàr mútú] á sítù-rò=kó

Sa: [tàrù mútú] á sítù-rò=kó

Z: [níŋ kày] ú tégú ñm-bòrè

Sa: ñm-bòrè

Bo: <xxx>

Sa: ñm-bòrè

Bo: ñm-bòrè

Sa: gǝŋ

Bo: gǝŋ, [gǝŋ kày] ná:, káláháldí kǔmnò, kò bélcèlà ñú, [kó sǐ: kày] [ú kó sífà kárⁿú bè-ná], sàlá, [jírè kà] gá,¹¹¹ [pérà dè] [ñkǎyⁿ dá=kó], [tóríy-tóríy kǎyⁿ] ñdèy jèn d-è gá,

[kò sùgùrù kúnú], jǐŋgà:r-kà-r-ey dó dà, [kò ló ↓kúnú] [kó nà] [ú gǎⁿ112 nà:] èrè-nú [[kò jírè] kà] ígú dà, [kò jírⁿò kúnú], jérè kàyⁿ, cé nà, ú gǎⁿ nà:, [[nàŋá cǐrà] kǎyⁿ] [[kò jírè] kà] kǎyⁿ pàlá¹¹³ kárⁿú dà, [[kò ló ↓kúnú] níŋyè] zàkú kúlú dà,

gá: kó á yà-y-rà, [[kò kúwò] á tükù-rò í] ú wⁿò-rⁿó,¹¹⁴ jègǐrè⇒, jègǐrè⇒ má-dógò, [nà: kó á zǐŋgù-rà jǐn tán] [kò kúwò], [ñkǎyⁿ á tükù-rò í kálá:] ú wⁿò-rⁿó, sákkò [[kò kúwò] mǐrà] égú-rà, [kó kà] ñkǎyⁿ↑, ñkǎyⁿ [pétúm dá gà cék] [á yà-y-rà]

Sa: [[kò dé] ná: í],¹¹⁵ òw-èsù á wò-só má↑, a wò-rí má yá

Bo: [[kò dé] ná: í] [[òw èsù] kày], [kó kày] í wò-rí

¹⁰⁹ dèlú\\dèlé ‘put’, here low-toned (under the tone-dropping scope of the Future suffix on the following chained verb).

¹¹⁰ Emphatic clause-final particle dé.

¹¹¹ gá [χ dè] ‘(is) bigger than’, equivalent to jèn dà gá [χ dè] ‘is more in being big than’, which occurs just below. gá is not used as a noun, cf. ná: ‘bigness’ (as in kò nà: ‘its bigness’).

¹¹² Imperfective Negative gà-rⁿá ‘do(es) not say’ (< gá).

¹¹³ pàlá kárⁿá ‘block, obstruct’

¹¹⁴ Imperfective Negative of wó ‘see’.

¹¹⁵ Simplified comparative, with implied jèn dà ‘(is) more’. Relative í is added at the end, after the (deadjectival) noun ná: ‘size, bigness’ specifying the domain of reference. Likewise, just below, after césú ‘strength, power’.

Sa: [[kò dé] césú ɲ] nà

Bo: [[kò dé] césú ɲ] [ǒw èsù] mánì, [kó mánì] í wòrí

Sa: léllè, [[kò sí] dà] [kò sǎɲ]

Bo: [[kò sí] dà] [kò sǎɲ] kòy, [[kò dé] ná: ɲ] í wòrí↑, [[kò dé] césú ɲ mánì] í wòrí↓

Z: má sòlò â: lírâ≡kó má↑, ñì-rⁿá≡kó¹¹⁶ má↓

Sa: sòlò â: lírâ≡kó, òwⁿá â: òwⁿá≡kó, [sòlò â: lírâ≡kó↑] [òwⁿá â: lírâ≡kó]

---

¹¹⁶ ñì-rⁿá- Perfective Negative of lé ‘eat’.